

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 595/2023-17

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Gabrielou Kľačanovou, advokátkou, Andreja Kmeťa 10511/17, Martin, proti postupu Okresného súdu Námestovo v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tp 17/2023 a proti postupu Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tpo 58/2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 31. októbra 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), svojho práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom Okresného súdu Námestovo (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tp 17/2023 (ďalej len „napadnuté konanie okresného súdu“) a proti postupu Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tpo 58/2023 (ďalej len „napadnuté konanie krajského súdu“). Navrhuje zrušiť rozhodnutia o jeho väzbe, prikázať jeho prepustenie z väzby na slobodu a priznať mu finančné zadosťučinenie v celkovej sume 4 000 eur.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je obvinený zo zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a) a b) a ods. 3 písm. d) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov. Sťažovateľ je tresne stíhaný väzobne z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších

predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) s tým, že lehota jeho väzby začala plynúť 2. júna 2023 o 19.20 h.

3. Sťažovateľ podal žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu, o ktorej okresný súd v napadnutom konaní rozhodol uznesením č. k. 5 T 17/2023 zo 17. augusta 2023 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) tak, že ju zamietol. Rovnako zamietol aj žiadosť sťažovateľa o nahradenie jeho väzby písomným sľubom a dohľadom probačného a mediačného úradníka.

4. Proti uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej rozhodol krajský súd uznesením č. k. 3 Tpo 58/2023 zo 14. septembra 2023 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“) tak, že ju zamietol a zamietol aj žiadosť sťažovateľa o nahradenie jeho väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, že v jeho trestnej veci sú spôsobované prietahy, ktoré odôvodňujú jeho prepustenie z väzby na slobodu. O jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu z 25. júla 2023 sa na okresnom súde ani na krajskom súde nekonalo urýchlene. Krajský súd prihliadal na dodatočne zaslané listiny zo strany prokurátora, ku ktorým sťažovateľ nemal možnosť sa vyjadriť. Napokon krajský súd podľa sťažovateľa dostatočným spôsobom nevysvetlil, prečo nie je možné jeho väzbu nahradiť alternatívnym prostriedkom.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu a krajského súdu pri rozhodovaní o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu.

7. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že v ustanoveniach čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy týkajúcich sa práva na osobnú slobodu (čl. 17 ods. 1 ústavy) je obsiahnuté aj právo obvineného podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho väzby a nariadil prepustenie obvineného, ak je väzba nezákonná, ako aj jeho právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú (resp. primeranú dobu) alebo byť prepustený počas konania (III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05). V označených ustanoveniach ústavy sú teda obsiahnuté obdobné práva ako tie, ktoré vyplývajú z čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru (III. ÚS 34/07, IV. ÚS 333/08, IV. ÚS 263/2018).

8. Ústavný súd stabilne judikuje, že jednotlivé lehoty z hľadiska požiadavky neodkladnosti alebo urýchlenu rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby v zmysle § 17 ods. 2 a 5 ústavy, ale aj z hľadiska čl. 5 ods. 4 dohovoru sa posudzujú podľa všetkých okolností prípadu, spravidla lehoty rátané na mesiace sú príliš dlhé a nevyhovujú požiadavke rýchlosti (III. ÚS 7/00, I. ÚS 18/03). Tejto požiadavke preto spravidla nemôže zodpovedať lehota konania presahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca a ani nečinnosť trvajúca týždne (III. ÚS 255/03, II. ÚS 353/06).

9. Pokiaľ ide o čl. 5 ods. 4 dohovoru, Európsky súd pre ľudské práva judikoval, že tento článok predstavuje jeho *habeas corpus* ustanovenie. Označené ustanovenie poskytuje zadržanej osobe právo aktívne sa domáhať súdneho preskúmania pozbavenia slobody (pozri rozsudok vo veci Rakevich proti Rusku z 28. 10. 2003, sťažnosť č. 58973/00, bod 43; podobne II. ÚS 642/2017, IV. ÚS 610/2018, IV. ÚS 78/2019).

10. Článok 5 ods. 4 dohovoru tým, že osobám pozbaveným slobody zaručuje právo iniciovať konanie, v ktorom môžu spochybníť zákonnosť tohto pozbavenia slobody, priznáva im právo aj na to, aby po začatí takéhoto konania bolo súdom urýchlene rozhodnuté o zákonnosti pozbavenia slobody a nariadené jeho ukončenie, ak sa ukáže ako nezákonné (pozri rozsudok vo veci Rehbock proti Slovinsku z 28. 11. 2000, sťažnosť č. 29462/95, bod 84).

11. Európsky súd pre ľudské práva judikoval, že z čl. 5 ods. 4 dohovoru nevyplýva povinnosť dvojstupňového väzobného konania. Ak však štát takýto systém zavedie, musia sa v rámci neho poskytovať rovnaké záruky aj v odvolacom (sťažnostnom) konaní (okrem iných pozri rozsudok vo veci Kučera proti Slovensku zo 17. 7. 2007, sťažnosť č. 48666/99, body 107 a 111).

12. Pokiaľ ide o otázku urýchlenosti konania, túto je potrebné posudzovať s ohľadom na všetky okolnosti daného prípadu (rozsudok Veľkej komory vo veci Inseher proti Nemecku zo 4. 12. 2018, sťažnosti č. 10211/12 a č. 27505/14, bod 252).

13. Požiadavka urýchlenosti je menej prísna, ak ide o konanie pred odvolacím (sťažnostným) súdom (rozsudok vo veci Abdulkhakov proti Rusku z 2. 10. 2012, sťažnosť č. 14743/11, bod 198). Avšak, vzhľadom na skutočnosť, že „v stávke“ je osobná sloboda jednotlivca, štát musí zabezpečiť, aby bolo konanie vedené čo najrýchlejšie (rozsudok Veľkej komory vo veci Khlaifia a ďalší proti Taliansku z 15. 12. 2016, sťažnosť č. 16483/12, bod 131).

14. Pokiaľ ide o samotné dôvody väzby, obsahom základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy je aj oprávnenie trestne stíhanej osoby, aby súd rozhodujúci o jej väzbe skúmal významné skutočnosti pre a proti väzbe vrátane možnosti nahradiť ju zárukou, sľubom alebo peňažnou zárukou, pričom ak sa rozhodne trestne stíhanú osobu do väzby vziať alebo ju v nej ďalej držať, aby boli takéto rozhodnutia založené na konkrétnych skutočnostiach, a nie na abstraktnej úvahe (III. ÚS 38/01, IV. ÚS 207/07, III. ÚS 115/08).

15. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že súd rozhodujúci o pozbavení slobody nemusí dať odpoveď na každý argument osoby pozbavenej slobody. Tento súd však nesmie ignorovať konkrétne skutočnosti namietané touto osobou, ktoré by mohli spochybníť existenciu podmienok „zákonnosti“ pozbavenia osobnej slobody (pozri rozsudok vo veci Ilijkov proti Bulharsku z 26. 7. 2001, sťažnosť č. 33977/96, bod 94). Každé pozbavenie osobnej slobody totiž musí sledovať účel ochrany jednotlivca pred svojvôľou (pozri rozsudok Veľkej komory vo veci S., V. a A. proti Dánsku z 22. 10. 2018, sťažnosti č. 35553/12, č. 36678/12 a č. 36711/12, bod 74).

III.1. K namietanému porušeniu práv postupom okresného súdu:

16. Sťažovateľ tvrdí, že o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu z 25. júla 2023, ktorá bola okresnému súdu predložená 31. júla 2023, sa nekonalo urýchlene.

17. Z ústavnému súdu predložených dokumentov vyplýva, že okresný súd vykonal výsluch sťažovateľa k predmetnej žiadosti 17. augusta 2023 a že v ten istý deň rozhodol svojím uznesením, ktoré sťažovateľovi doručil 31. augusta 2023 (odoslané 28. augusta 2023). Konanie na okresnom súde tak trvalo od 31. júla 2023 (predloženie žiadosti zo strany príslušného prokurátora) do 31. augusta 2023 (doručenie uznesenia okresného súdu), teda jeden mesiac.

18. Vzhľadom na skutočnosť, že lehota rozhodovania okresného súdu neprekročila obdobie jedného mesiaca (pozri judikatúru citovanú v bode 8 a nasl.) a jeho postup nebol poznačený nečinnosťou v trvaní týždňov, ústavný súd dospel k záveru, že túto časť ústavnej sťažnosti je potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

III.2. K namietanému porušeniu práv postupom krajského súdu:

19. Z predložených dokumentov ďalej vyplýva, že krajský súd, ktorému bol príslušný spis podľa tvrdenia sťažovateľa predložený 8. septembra 2023, rozhodol o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu svojím uznesením zo 14. septembra 2023, ktoré bolo sťažovateľovi doručené 29. septembra 2023.

20. Vzhľadom na uvedené časové súvislosti nemožno ani v tejto časti ústavnej sťažnosti prisvedčiť tvrdeniu sťažovateľa, že o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu sa nekonalo urýchlene, a teda že by lehota rozhodovania krajského súdu presahovala jeden mesiac, prípadne by bolo rozhodovanie krajského súdu v napadnutom konaní poznačené nečinnosťou trvajúcou týždne.

21. Pokiaľ sťažovateľ namieta, že príslušný prokurátor doručil krajskému súdu „*rôzne listinné dôkazy*“, ktoré boli „*zadovážené do trestného konania po dátume 27.07.2023*“, a že krajský súd mal uznesenie okresného súdu preskúmať „*ku dňu jeho vydania*“, ústavný súd v prvom rade poukazuje na skutočnosť, že sťažovateľ samotné uznesenie krajského súdu v petite svojej ústavnej sťažnosti nenapadol.

22. Odhliadnuc od uvedeného, v záujme poskytnutia materiálnej ochrany právam sťažovateľa ústavný súd zistil, že príslušný prokurátor predložil krajskému súdu listinné dôkazy, ktoré v čase podania žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu neboli v príslušnom vyšetrovacom spise zažurnalizované (s. 5 uznesenia krajského súdu; zápisnica o výsluchu svedkyne [REDACTED], uznesenie o pribratí znalca, žiadosť obhajcu sťažovateľa o preskúmanie postupu vyšetrovateľa podľa § 210 Trestného poriadku, sťažnosť obhajcu sťažovateľa proti uzneseniu o pribratí znalca a iné). Sťažovateľ v nadväznosti na uvedené ústavnému súdu bližšie neobjasnil, na základe akých dôvodov sa domnieva, že uznesenie krajského súdu bolo založené – hoci len sčasti – na predmetných listinných dôkazoch. Naopak, z odôvodnenia uznesenia krajského súdu vyplýva, že tento pri svojom rozhodovaní vychádzal z obsahu vyšetrovacieho spisu v stave, v akom mu bol predložený. Ústavný súd v tejto súvislosti osobitne upriamuje pozornosť na skutočnosť, že krajský súd (opakovane) odkázal na závery uznesenia okresného súdu, ktoré považoval za presvedčivé, pričom mu „*nezostávalo nič iné, len v podrobnostiach poukázať na dôvody, na ktorých sudkyňa pre prípravné konanie založila svoje rozhodnutie*“. Z okolností danej veci je zrejmé, že okresný súd pri svojom rozhodovaní vychádzal z obsahu spisu v stave

pred doplnením sťažovateľom označených listinných dôkazov zo strany prokurátora v konaní pred krajským súdom.

23. K tvrdeniu sťažovateľa o prieťahoch v samotnej trestnej veci krajský súd uviedol, že úkony v rámci prípravného konania sú vykonávané prednostne a urýchlene. Väzba sťažovateľa trvá od 2. júna 2023, teda v čase rozhodovania krajského súdu necelé štyri mesiace. Pokiaľ sťažovateľ namietal, že znalec [REDAKOVANÉ] vykonal vyšetrenie poškodenej v čase zákazu činnosti, krajský súd poukázal na skutočnosť, že k aktualizácii o zákaze činnosti znalca v príslušnom registri došlo až 7. augusta 2023, pričom príslušný vyšetrovateľ už 11. augusta 2023 pribral do konania nového znalca.

24. Pokiaľ ide o možnosť nahradenia väzby sťažovateľa [väzobný dôvod podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, pozn.], krajský súd (s. 12 jeho uznesenia) odkázal na argumentáciu sudkyne pre prípravné konanie, s ktorou sa v plnej miere stotožnil. Z príslušnej časti odôvodnenia uznesenia okresného súdu vyplýva, že sťažovateľ, ktorý je trestne stíhaný pre zločin týrania svojej manželky, síce sľúbil, že sa k nej nebude približovať a že bude bývať u svojej tety, avšak súhlas svojej tety s uvedením súdu nepredložil. V prípade prepustenia sťažovateľa z väzby na slobodu by vzhľadom na uvedené hrozilo, že by sa sťažovateľ vrátil do miesta trvalého bydliska – k poškodenej manželke. Ďalej okresný súd poukázal na „blízkosť“ poškodenej, dlhodobu nefungujúci vzťah poškodenej so sťažovateľom a z okolností veci vyplývajúcu pravdepodobnosť závislosti sťažovateľa od alkoholu. Krajský súd k uvedenému zdôraznil, že protiprávne konanie sťažovateľa proti poškodenej sa malo časom stupňovať a zintenzívňovať, keď k dlhoročným verbálnym útokom mali pristúpiť aj fyzické útoky. Sťažovateľ sa mal daného konania dopúšťať rádovo v rokoch, pravdepodobne už od roku 2005. Krajský súd poukázal na to, že sťažovateľ má byť podľa vyjadrenia poškodenej pod vplyvom alkoholu nepredvídateľný a agresívny. Z okolností danej veci podľa krajského súdu ďalej vyplynula aj žiarlivá povaha sťažovateľa a nadmerné požívanie alkoholu spojené s užívaním liekov.

25. Z už uvedeného sa ústavný súd presvedčil, že možnosti nahradenia väzby sťažovateľa bola venovaná náležitá pozornosť a že závery krajského súdu možno považovať za rozumné a presvedčivé, a teda aj ústavnoprávne akceptovateľné. Ústavný súd pri uvedenom konštatovaní nestráca zo zreteľa, že „v stávke“ je nielen osobná sloboda sťažovateľa, ale aj povinnosť štátu chrániť obe domáceho násillia (predovšetkým ich právo na súkromný život, resp. právo na život).

26. Pokiaľ ide o časť ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ namieta porušenie svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd konštatuje, že záruky obsiahnuté v čl. 6 ods. 1 dohovoru sa vzťahujú na konanie, ktorého predmetom je rozhodovanie o trestnom čine, z ktorého je jednotlivец obvinený. Rozhodovanie o väzbe nie je rozhodovaním o trestnom obvinení, preto sa čl. 6 ods. 1 dohovoru vo veci sťažovateľa neaplikuje (porov. III. ÚS 277/07, IV. ÚS 397/2010, IV. ÚS 78/2019, I. ÚS 430/2021).

27. Vzhľadom na uvedené bolo potrebné aj túto časť ústavnej sťažnosti odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

28. Keďže ústavná sťažnosť bola ako celok odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa stratilo svoje opodstatnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. novembra 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu